

20 januari 2010

Er zit meer in het Lauwersmeer

Informatiebrochure

In deze brochure vindt u:

- Inleiding
- Het Programma
- De sprekers
- De workshops
- De organisatie

Inleiding

Er zit meer in het Lauwersmeer

Het Lauwersmeergebied bestaat al 40 jaar, maar hoe zien de komende 40 jaar eruit? Vele organisaties en belanghebbenden verschillen van mening en hebben allemaal hun eigen wensen. Het symposium is er om een beter beeld te krijgen van de ontwikkelingen en mogelijkheden in het Lauwersmeergebied.

Tot 1969 zag het Lauwersmeergebied er net zo uit als de Waddenzee er nu uitziet. Eb en vloed bepaalden het landschap: via prielen, geulen en slenken stroomde het zeewater in en uit het gebied. De Lauwerszee was een inham van de Waddenzee, compleet met zandplaten die bij eb droogvielen en smalle stukken kwelder langs de randen.

In 1961 begint Rijkswaterstaat met het immense project om het Lauwersmeer af te sluiten van de zee. Naast een 13 kilometer lange afsluitdijk moet men ook spuisluizen en een schutsluis bouwen. Die spuisluizen zijn niet meer dan twaalf grote betonnen kokers door de zeedijk, met ieder een doorsnee van 10 meter. Bij laagwater in de Waddenzee kunnen de spuisluizen, onder natuurlijk verval, het overtollige water in de Waddenzee lozen. Bij opkomend water en/of storm gaan de spuisluizen dicht. De werkzaamheden aan de dijk werden in 1970 afgerond.

Sinds de afsluiting in 1970 is de natuur in het Lauwersmeergebied snel gaan ontwikkelen met als resultaat een prachtig nationaal park!

Bij het huidige beheer zal de natuur niet zo blijven als het nu is. Geleidelijk groeit het Lauwersmeer dicht om uiteindelijk in een groot moerasbos te veranderen. En dat is niet wat de betrokkenen voor ogen hebben. De oplossing voor dit probleem kan gevonden worden door meer natuurlijke dynamiek in het gebied toe te laten. Dit kan op twee manieren: meer ruimte voor wisselende waterpeilen of een gedeeltelijk herstel van de relatie met de zoute Waddenzee. Er zijn bij zoet/zout water getijde gebieden veel ecologische en biologische eigenschappen die de natuur beïnvloeden.

De toekomstvisie omvat ook mogelijkheden om op een duurzame manier energie te winnen in de vorm van Blue Energy. Deze methode van energiewinning zal in een workshop worden behandeld.

- Inleiding
- Het Programma
- De sprekers
- De workshops
- De organisatie

Programma

Datum : **Woensdag 20 januari 2010**

Plaats : **Hogeschool Van Hall-Larenstein,
Agora 1 te Leeuwarden**

09:30 **Ontvangst koffie/thee**

10:00 **Opening in Auditorium**

J.hiemstra, Wethouder van gemeente De Marne

10:15 **Lezing “Visie van Wierde & Dijk voor het Lauwermeergebied”**

Fred Bosman, Wierde en Dijk

11:00 Koffie/thee

11:15 **Lezing “ecologische en biologische eigenschappen van zoet/zout water in getijde gebieden”**

Tim van Ooijen, Waddenacademie-knaw

12:00 **Lezing, “watervisie van het Lauwersmeergebied”**

Kees Munting, Wetterskip fryslân

12:45 **Lunch**

13:45 **Workshop ronde 1**

“Gemaal”
Jaap van Raaij

“Blue Energy”
Joost Veerman

14:45 **Workshop ronde 2**

“Quality coast management”
Tim van Beers

“Blue Energy”
Joost Veerman

15:30 **Discussie en afsluiting in Auditorium**

16:00 **Borrel in Grand Cafe van Hall**

- Inleiding
- **Het Programma**
- De sprekers
- De workshops
- De organisatie

Dagvoorzitter

Dhr. Jeen Hiemstra

Jeen Hiemstra

Dhr. Jeen Hiemstra is PVDA wethouder in de gemeente De Marne, een grote gemeente met een gering aantal inwoners, en veel natuurschoon. Jeen Hiemstra vervult nog enkele andere taken in de gemeente. Hij handhaaft de portefeuille van VROM, bouw en woningtoezicht (BWT), informatisering, ICT en automatisering. Verder houdt hij de geldzaken met de relatie tussen het bestuur en de burger, kunst, cultuur, cultureel erfgoed, toerisme en recreatie in de gaten. Ook houdt hij een oogje in het zeil bij de bibliotheek.

Jeen Hiemstra heeft daarnaast ook de financiële leiding over verschillende projecten, bij Pieterburen en Zoutkamp, een verbetering van de infrastructuur en herbeplanting. Jeen handhaaft alles wat de portefeuille aangaat.

- Inleiding
- Het Programma
- **De sprekers**
- De workshops
- De organisatie

Lezing 1 “Visie van Wierde & Dijk voor het Lauwermeergebied”

Dhr Fred Bosman

Fred Bosman

Fred Bosman gaat namens Wierde & Dijk spreken over de visie van hun organisatie en het gebied waarin zij werkzaam zijn. Deze vereniging streeft naar natuurbehoud en werkt samen in projecten met onder andere Wageningen Universiteit Research. Hun ledenbestand bestaat grotendeels uit agrariërs waarvan hun land vaak betrokken is bij projecten met betrekking tot natuurbehoud.

Wierde & Dijk

Wierde & Dijk is de vereniging voor natuur- en landschapsbeheer in Noord-Groningen. Zij verenigt streekbewoners die zich willen inzetten voor de bescherming van natuur en landschap in Noord-Groningen. Agrarische leden (grondeigenaren, gebruikers en eigenaar-gebruikers) en burgerleden werken daarin samen.

Het werkgebied draagt de sporen van de ontstaan- en bewoningsgeschiedenis die zich uitstrekt over millennia. Het landschap maakt deel uit van het kleikustgebied dat loopt van Den Helder tot aan Esbjerg (Denemarken). Landschapskenmerken als wierden, dijken en open polders, kwelder- en oeverwallen bepalen het karakter. Het gebied wordt beschouwd als het oudste, nog grotendeels intact zijnde cultuurlandschap van Noordwest Europa.

De vereniging zet projecten op waarbij vrijwilligheid, inpasbaarheid en financiële onderbouwing zeer belangrijke aandachtspunten zijn. De projecten zijn praktische uitwerkingen van de wens om de kloof tussen een verantwoorde economische bedrijfsvoering en het gewenste natuur- en landschapsbeheer te overbruggen. Een uitgangspunt daarbij is de overtuiging dat alleen een economisch sterke landbouwsector zijn functie als drager van het (cultuur-) landschap kan vervullen.

- Inleiding
- Het Programma
- **De sprekers**
- De workshops
- De organisatie

Lezing 2 “**ecologische en biologische eigenschappen van zoet/zout water in getijde gebieden**”

Dhr Tim van Oijen

Tim van Oijen

wetenschappelijk medewerker Waddenacademie-KNAW

Tim van Oijen is sinds augustus 2009 werkzaam bij de Waddenacademie als wetenschappelijk medewerker. Hij studeerde mariene biologie en journalistiek aan de Rijksuniversiteit Groningen en promoveerde vervolgens aan deze universiteit op een onderzoek aan ijzergebrek bij microalgen. De afgelopen vier jaar was hij werkzaam in het voortgezet onderwijs als docent biologie en algemene natuurwetenschappen.

Hij gaat spreken over de ecologisch en biologische eigenschappen van zoet/zout water getijden gebieden.

De Waddenacademie

De Waddenacademie speelt een agenderende, programmerende en informerende rol bij het onderzoek in de Waddenregio. De onderzoeksgebieden zijn: klimaatwetenschappen, ecologie, geologie, economie en sociaal-culturele onderwerpen.

Doelstellingen van de Waddenacademie zijn:

- het identificeren van domeinoverstijgende kennisleemtes ten behoeve van de duurzame ontwikkeling van het Waddengebied en het articuleren van voor het Waddengebied relevante onderzoeksvragen;
- het bevorderen van een samenhangende onderzoeksprogrammering op regionaal, nationaal en internationaal niveau;
- het bevorderen van informatievoorziening en kennisuitwisseling in en tussen de kenniswereld, overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties.

De Waddenacademie wordt gefinancierd door het *Waddenfonds* dat wordt beheerd door het Ministerie van VROM en de Provincie Fryslân. De Waddenacademie is er met name op gericht om de doelstelling 'het ontwikkelen van een duurzame kennishuishouding van het Waddengebied' van het Waddenfonds te realiseren. De Waddenacademie bestaat uit vijf parttime bestuursleden.

- Inleiding
- Het Programma
- **De sprekers**
- De workshops
- De organisatie

Lezing 3 “Watervisie van het Lauwersmeergebied”

Dhr Kees Munting

Boezem en Eilanden

Kees Munting

Gebiedscoördinator Wetterskip Fryslân

Kees Munting van Wetterskip Fryslân gaat spreken over de watervisie van het Lauwersmeergebied. Hij gaat in op het verleden en de mogelijkheden van de toekomst voor het Lauwersmeergebied.

Wetterskip Fryslân

Onder het motto '**Skjin wetter en droege fuotten**' (Schoon water en droge voeten) is Wetterskip Fryslân de beheerder van het water in Fryslân en het Groninger Westerkwartier. Met ruim 500 medewerkers zorgt het waterschap voor schoon water, voldoende water en de veiligheid.

- Inleiding
- Het Programma
- **De sprekers**
- De workshops
- De organisatie

Workshop 1 “**Gemalen**”

Dhr. Jaap van Raaij

Jaap van Raaij

Afdeling Waterbouw & Waterbehandeling

Jaap van Raaij is werkzaam bij de afdeling Waterbouw & Waterbehandeling van Tauw. Tevens is hij de drijvende kracht achter het uitbreiden van inmiddels ruim twintig gemalen in Nederland.

Tauw

In Nederland zijn de ingenieurs- en adviesdiensten van Tauw gericht op:

- Stedelijk Gebied & Infrastructuur
- Water & Landelijk Gebied
- Bedrijven

Tauw Nederland opereert als een flexibele regionale organisatie dicht bij de klant, met de kracht van een grote organisatie met goed ontwikkelde specialisaties. Met 800 medewerkers in zes ‘full service’-vestigingen werken zij vanuit lokale kennis voor een snelle en doelgerichte dienstverlening.

- Inleiding
- Het Programma
- De sprekers
- **De workshops**
- De organisatie

Workshop 2 “Blue Energy”

Drs. J. Veerman

Joost Veerman

Drs. Joost Veerman is als docent chemie verbonden aan de studierichting Life Science & Technology (Van Hall Instituut en de NHL Hogeschool te Leeuwarden). Sinds 2005 is hij gedetacheerd bij Wetsus alwaar hij zich bezighoudt met het ontwerp van Blue Energy stacks.

Blue Energy

Blue energy of ocean energy zijn termen die betrekking hebben op het winnen van elektriciteit door de combinatie van zoet en zout water. Deze energie kan op meerdere manieren gewonnen worden : getijde energie, stroom energie, thermische energie omzetting, golf energie en osmose.

Joost Veerman van Wetsus zal een verdiepende workshop geven op het gebied van Blue Energie. Hoe deze eventueel toepasbaar is op het Lauwersmeergebied.

- Inleiding
- Het Programma
- De sprekers
- De workshops
- De organisatie

Workshop 3 “quality coast management”

Dhr Tim van Beers

Tim van Beers

Tim van Beers is een oud Kust en Zee student. Hij is in 2005 afgestudeerd op: “Vlakdekkende monitoring in de Waddenzee in relatie tot gaswinning”. Tim begeleidt nu zelf Kust- en Zeestudenten voor stages en afstuderen.

Quality coast management

De naam ‘quality coast management’ heeft betrekking op duurzame badplaatsen en duurzaam toerisme. Om een dergelijke status te krijgen moeten er aan bepaalde criteria worden voldaan. Gezien de situatie in het Lauwersmeergebied en goede aanwinst voor het symposium. In het Lauwersmeergebied is namelijk een grote samenhang tussen het toerisme en de natuur.

- Inleiding
- Het Programma
- De sprekers
- **De workshops**
- De organisatie

De Organisatie & Taakverdeling

Symposium

Voorzitter	Frank Duursma
Secretaris	Jimmy van Rijn
Penningmeester	Edwin Nagtegaal

Groep A - Bezoekers werven

Lisa Bouwmans
Bibi Brongers
Selina Brouwer
Jan willem Dooren
Jakobien Ertan
Lonneke IJsseldijk
Mariëlle Merkens
Ivar Ottens
Peter Schalk
Annabel Schuhn
Max Siegfried

Groep B - Belangstellenden informeren

Michiel Dammers
Thomas Booma
Raissa Borgmann
Marwin Buresch
Gert Feunekes
Joppe Kroeze
Jan Jochem Oldenbroek
Karin Röttgers
Tim de Ruijter
Jacob Sinkeldam
Miriam Vorenhout

Groep C - Logistiek van de dag: voorzitten

Henk de Boer
Dianne van der Craats
Jasper van Driel
Frank Duursma
Rudolf Feijen
Edwin Nagtegaal
Ellen van der Pol
Jimmy van Rijn
Mathieu van Vrijberghe de Coningh
Sietse van der Zwaag

- Inleiding
- Het Programma
- De sprekers
- De workshops
- De organisatie

Dankwoord

Bij deze willen wij de volgende mensen bedanken die het mogelijk hebben gemaakt dit Symposium te organiseren:

Dagvoorzitter

Jeen Hiemstra

Sprekers in het Auditorium

Fred Bosman
Kees Munting
Tim van Oijen

Sprekers tijdens de workshop

Tim van Beers
Jaap van Raaij
Joost Veerman

Theo de Wit (begeleider)

Angelique Kuiper (promotie)

ALBRON (catering)

Reprografische dienst (promotiemateriaal)

En natuurlijk jullie! De mensen die het Symposium tot een succes hebben gemaakt!

Vriendelijk bedankt,

*Namens de 1^e jaar studenten van
Kust- en Zeemanagement*

- Inleiding
- Het Programma
- De sprekers
- De workshops
- **De organisatie**

